

PROCES MODULARIZACE STUDIJNÍCH PROGRAMŮ NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ČR A SRN

Irena Vlčková

Technical University of Liberec
Faculty of Economics
Studentská 2, 461 17, Liberec 1, Czech Republic
irena.vlckova@tul.cz

Abstrakt

Příspěvek analyzuje situaci reformního procesu ve vysokém školství na příkladu modularizace nebo inovace studijních programů na vybraných vysokých školách v České republice a Spolkové republice Německo. K analýze situace reformem ve vysokém školství byla prostudována řada podkladových materiálů (výroční zprávy příslušných vysokých škol, projektové zprávy, studie ministerstev školství a dokumenty Evropské unie). Jako základní analytický nástroj byla vybrána významová kategorie – modularizace studijní nabídky. Dostupné údaje byly rozebrány pomocí otevřeného kódování a následně systematické kategorizace.

Úvod

Boloňský proces, na jehož počátku stála v roce 1998 Sorbonnská deklarace, nastolil vysokým školám cestu k harmonizaci vysokoškolského prostoru v rámci Evropy a tím položil základy i pro srovnatelnost vysokoškolských systémů se systémy mimoevropskými.

Proces globalizace vyžaduje větší míru mezinárodního zaměření vysokých škol v souvislosti se vzdělávací nabídkou. Sílí potřeba mezinárodní mobility studentů i vědců. Mezinárodní výměna zkušeností je více než kdy jindy předpokladem moderní vysoké školy, špičkového výzkumu a inovací. Vysoké školy se zapojením do reformem vysokého školství zároveň staly aktéry internacionalizace vysokého školství v celoevropském měřítku. Cílem je sblížení jednotlivých národních systémů.

Internationalizací je chápán proces, na jehož konci jsou splněna naplánovaná očekávání vývoje směrem k mezinárodním vztahům a mezinárodní výměně (Wie misst man Internationalität und Internationalisierung von Hochschulen?, 2007). Základními charakteristikami internacionalizace je postupné utváření společného Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a posilování konkurenceschopnosti vysokých škol na mezinárodní úrovni (Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2006-2010). Důležitými nástroji internacionalizace jsou zejména:

- dostatečné možnosti studia cizích jazyků,
- mezinárodní vzdělávací programy umožňující spolupráci v oblasti výuky,
- mobilita studentů a akademických pracovníků,
- společné studijní programy,
- důsledné zavádění ECTS,
- mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje.

Na vysokých školách je zaváděn jednotný evropský kreditový systém, umožňující studium na další vysoké škole, studijní nabídka studia je modularizována a je vydáván jednotný dokument o obsahu a rozsahu studia - Diploma Supplement. Plánované nebo již uskutečňované změny mají především umožnit studovat alespoň jeden semestr v zahraničí a vysoké školy naopak očekávají příliv studentů ze zahraničí. Rovněž na českých vysokých školách se předpokládá, že podíl zahraničních studentů bude zvýšen na 10 % z celkového počtu studujících. Podíl studijních programů realizovaných v cizích jazycích měl být do roku 2010 u doktorských studijních programů zvýšen z přibližně 30 % na dvojnásobek, u magisterských studijních programů by měl tvořit polovinu (MŠMT, Koloděje 2007).

Předmětem výzkumu byl přístup k procesu modularizace studijní nabídky na vybraných vysokých školách v ČR a SRN, přičemž jedním z aspektů srovnání byla problematika jazykového vzdělávání na vysokých školách.

1 Modularizace studia na vysokých školách

S ohledem na globální úkoly a v souvislosti s tím se měnícími požadavky na odborné vzdělání absolventů vzdělávacích zařízení, se musí vysoké školy vyrovnat rovněž s potřebou rozšíření a změny struktury v nabídce vzdělávacích programů. Od začátku 90. let 20. století se v rámci rozvoje vysokých škol šíří nový směr. Prosazuje se snaha dosáhnout v Evropském prostoru kompatibility studijních struktur. Důležitá je orientace na evropské rámce a odpovídající minimální standardy při tvorbě studijních a učebních plánů. Modularizace studijních programů při zavedení jednotného kreditního systému je základním kamenem těchto minimálních standardů. Modularizace ve studiu znamená především novou organizaci studijní struktury. Součástí výuky, tedy přednášky, cvičení, praktika, exkurze nebo semináře jsou spojeny v tematické jednotky, moduly. Směrodatná pro sestavení modulu je dílčí kvalifikace, která má být absolvováním tohoto modulu dosažena.

Modulární studijní struktura se liší od tradiční formy orientované na obory. Studium orientované na obor se skládá z několika mála oborů, přičemž každý obor zahrnuje mnoho předmětů, které jsou v období několika let absolvovány a teprve poté je studium oboru uzavřeno složením odborné zkoušky. Podle Hofmannové (2000) je účelem modularizace průchodnost a flexibilita vzdělávacích kroků, které vedou k cíli. Předností je větší flexibilita vysokých škol a studentů, stejně jako větší transparentnost a efekt organizace studia.

Modulární studijní struktura umožňuje rychlé přizpůsobení vzdělávacích a kvalifikačních cílů společenským změnám. Kromě toho mohou být vytvořeny přechody mezi doposud navzájem izolovanými vzdělávacími směry, např. mezi různými studijními obory a typy vysokých škol.

V tomto příspěvku je modularizační proces na vysokých školách v České republice pojednáván v korelaci se situací na vysokých školách ve Spolkové republice Německo, a to z několika důvodů:

Spolková republika Německo stála na počátku reformy svého vysokého školství před stejnými změnami, které nyní řeší české vysoké školství,

SRN je zemí, kde jsou reformy v praxi naplňovány a uváděny do praxe,

předmětem výzkumu je uplatnění reformy ve výuce odborného německého jazyka, nabízí se tedy srovnání s vysokoškolským systémem SRN.

Z České republiky a Spolkové republiky Německo byly vybrány vždy čtyři projekty, které měly za cíl vytvořit nový předmět v modularizované podobě, nebo modularizovat stávající předmět. Cílem není projekty detailně popsat, ani je hodnotit, nýbrž porovnat řešení otázky modularizace jako celku. Při výběru a řazení projektů byla zohledněna tato hlediska:

předmětem projektu byla modularizace studijních programů, projekt byl prezentován veřejnosti na webových stránkách příslušné fakulty nebo univerzity a byly tedy poskytnuty bližší informace, projekt byl ukončen do 30. 6. 2008.

Projekty jsou řazeny v abecedním pořadí, dle názvu vysoké školy. Dále je uveden název projektu a internetová adresa, kde jsou uvedeny další informace k projektu. Následuje stručná anotace projektu a poté komparativní analýza cílů a výstupů projektu. Přehled provedených změn je současně uveden ve srovnávací tabulce.

1.1 Příklady projektů modularizace studijní nabídky na VŠ v České republice

• Příklad č. 1

Technická univerzita v Liberci, Fakulta textilní

URL projektu: http://www.ft.tul.cz/index.cgi?sou=projekty/./science/esf_projekty/a.htm

Název projektu: *Rozvoj modulární stavby studijních programů Fakulty textilní*

Partneři projektu: Cosmetick ATOK International s.r.o, Rieter CZ a. s.

Cílem projektu byla inovace náplně jednotlivých předmětů a inovace oborů. Mimo jiné byly vytvořeny elektronické opory studia, vybaveny sály a posluchárny příslušnou technikou, řešeny problémy studijní neúspěšnosti, zajištěna dostupnost informačních zdrojů (využití fakultní webové stránky a řešení otázky studijního a profesního poradenství).

• Příklad č. 2

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, PF, katedra pedagogiky.

URL projektu: http://projekty.ujep.cz/skolsky_management/indexp.htm

Název projektu: *Inovace a modularizace studia školského managementu v rámci celoživotního vzdělávání*

Partner projektu: Unie školských asociací ČR – CZESHA

Projekt byl zaměřen na modularizaci a zkvalitnění studia školského managementu v rámci studia celoživotního vzdělávání. Inovace studijního plánu spočívala v úpravě celkového rozsahu a obsahového zaměření modulů. Studijní plán počítá s implementací prvků elektronického vzdělávání a e-learningu. Byly vytvořeny strukturované studijní opory, které jsou zdarma k dispozici účastníkům studia školského managementu. Studijní plán kurzu byl rozdělen do 5 modulů:

V rámci řešení projektu bylo vydáno pro každého účastníka 10 recenzovaných studijních opor, které sloužily účastníkům kurzu jako podpora pro sebevzdělávání. Bylo vytvořeno 10 e-learningových kurzů a vybudována počítačová učebna.

• Příklad č. 3

Univerzita Palackého Olomouc, Fakulta přírodovědecká

URL: <http://esfmoduly.upol.cz/>

Název projektu: *Modulární přístup v počátečním vzdělávání učitelů přírodovědných předmětů pro střední školy*

Partner projektu: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové

Cílem projektu bylo vytvořit modulární systém v počáteční přípravě učitelů přírodovědných předmětů a vypracovat podpůrné studijní materiály včetně e-learningové formy, dále zpracovat model kompetencí učitele přírodovědných předmětů, rekonstruovat pedagogickou praxi a vytvořit model profesní přípravy učitelů přírodovědných předmětů pro střední školy. Součástí projektu byl rovněž záměr k vybudování Centra pro inovaci vzdělávání učitelů

přírodovědných předmětů. Inovované studijní materiály mají být zavedeny do praxe a vytvořené moduly využívány v počáteční přípravě na PřF UP a PdF UHK. Byl vytvořen katalog 13 modulů.

Do projektu byly zapojeny čtyři katedry Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a jedna katedra Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

- Příklad č. 4

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství

URL: <http://www.umt.fme.vutbr.cz/ESF/?q=cs/node/1>

Název projektu: *Inovace VŠ oborů strojního zaměření*

Partneři projektu: Brněnská strojírna Velká Bíteš a.s., SEM, DrásovSiemens, ABB,s.r.o., Bosch Diesel, Honeywell, s r.o., První Electric, Machine s.r.o., Slovácké strojírný, a.s.,UNIS, s.r.o.,Visteon - Autopal, s.r.o., ŽĎAS, a.s.

Obsahem projektu bylo zkvalitnění odborné přípravy studentů vybraných bakalářských a navazujících magisterských studijních programů strojního zaměření. Konkrétně šlo o inovaci pěti akreditovaných studijních programů Fakulty strojního inženýrství VUT v Brně: bakalářského programu Mechatronika a navazujících magisterských programů Inženýrská mechanika, Mechatronika, Konstrukční inženýrství a Aplikovaná informatika a řízení. Zejména v oblasti Mechatroniky byla navázána úzká spolupráce s Fakultou elektrotechniky a komunikačních technologií VUT a dále byla vytvořena síť efektivně spolupracujících partnerských institucí z průmyslové sféry.

Hlavním cílem projektu byl návrh a realizace modulárně strukturovaných studijních programů odrážejících nejnovější poznatky vědy a výzkumu na jedné straně a aktuální potřeby trhu práce a průmyslové praxe na straně druhé. Ve spolupráci s významnými průmyslovými partnery byl vytvořen profil absolventa a souhrn jeho potřebných znalostí, kompetencí, dovedností i osobnostních charakteristik. Byla provedena inovace v padesáti kurzech výše zmíněných programů.

1.2 Příklady projektů modularizace studijní nabídky na VŠ ve Spolkové republice Německo

Většina vysokých škol v SRN započala proces restrukturalizace studia v letech 1998-1999, a to v rámci projektů podporovaných státem nebo Evropskou unií. Jednalo se především o projekty, do kterých bylo zapojeno vždy několik partnerských pracovišť. Nad procesem modularizace převzala dohled Komise zemského svazu/Bund-Länder-Kommission (BLK). Za její podpory bylo realizováno šest projektů, do kterých bylo celkem zapojeno 22 vysokých škol (webová adresa společná pro všechny projekty: <http://www.blk-bonn.de/modellversuche/modularisierung.htm>). Vysoké školy se spojily ke spolupráci podle svého zaměření následovně: inženýrské vědy, agrární obory, informatika, ekonomické programy, společensko-vědní obory, inženýrské obory.

Následně jsou opět uvedeny čtyři příklady modularizace studijní nabídky na vysokých školách v SRN, tak jako tomu je za ČR. Řazení projektů je opět abecední, podle názvu vysoké školy, přičemž první dva příklady patří do jmenovaných šesti projektů. Cíle a výstupy projektu jsou shrnuty ve srovnávací tabulce.

- Příklad č. 1

- Universität Kiel

URL: <http://www.fh-nb.de/forschung+M54a708de802.html>,

<http://uni-kiel.de/molularisierung/kurz.htm>,

<http://www.blkbonn.de/modellversuche/modularisierung.htm>
(Poslední internetová adresa je společná všem dále popisovaným projektům.)

Název projektu: *Modularisierung in Hochschulen/Modularizace na VŠ*

Partneři projektu: Universität Hohenheim, Universität Göttingen, FH Neubrandenburg

Projekt měl za cíl modernizaci a národní a mezinárodní konkurenceschopnost studijní nabídky v agrárních studijních oborech. Vysoké školy spolupracovaly při sestavování učebních modulů, organizaci zkuškového systému, vzájemném uznávání modulů na bázi ECTS, rozvoji koncepcí pro studijní poradenství, zlepšování zahraničních kontaktů, interní a externí evaluaci učebního konceptu a v oblasti uznávání nových studijních výstupů.

Po skončení projektu byla provedena interní a externí evaluace na základě dotazníků do řad pedagogů i studentů a náměty byly rovněž zpracovány. Projekt zároveň sledoval zpětnou vazbu ze strany zaměstnavatelů absolventů vysokých škol. Byl vypracován koncept pro monitorovací systém. Celý projekt byl představen na internetu a výsledky byly dány k dispozici i ostatním evropským vysokým školám s agrárním zaměřením.

- Příklad č. 2

Universität Leipzig

URL: <http://www.informatik.uni-leipzig.de/heo/lpv/pgs/dt/Verbund>

<http://iv.tu-berlin.de/comm/ak/Dokumente/Modularisierung/Modularisierung%20Leipzig.pdf>

Název projektu: *Globalisierungs- und Konvertierungsstrategien für die Leistungspunktevergabe in Hochschulnetzwerken / Globalizační strategie a strategie konvertibility udílení kreditů v síti vysokých škol*

Partneři projektu: Universität Ulm, Hochschule Bremen, Fachhochschule Gießen/Friedberg

Cílem projektu bylo zkoumání kategorií jako modul, popis modulu, řízení modulu, hodnocení a použití modulu, zpracování kurikul a zkušební fáze modularizace, zkoumání rozdílů a přechodů mezi studijními směry a různými typy vysokých škol, lepší studijní flexibility, mobility, studijní a zkušební organizace, mobility vyučujících a studentů, příprava na zavedení srovnatelných mezinárodních profesně kvalifikačních studijních výstupů, udělování kreditů za absolvování modulů, jejich uznávání, transfer a akumulace, přenositelnost modulů v mezipředmětových vztazích a v kombinovaném studiu.

Výsledky a zkušenosti s modularizovanými obory byly vyhodnoceny v opravné fázi. V této fázi byly moduly zavedeny také do jiných oborů. Dále byly prostřednictvím oborových hospodářských svazů iniciovány nabídky k dalšímu vzdělávání i nabídky dílčích vzdělávacích kurzů rovněž v modularizované podobě.

- Příklad č. 3

Universität Mannheim

URL: <http://www.uni-mannheim.de/ects/>

Název projektu: *Modularizace ve společenskovedných a sociálních oborech*

Partneři projektu: Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Universität Osnabrück, Universität Regensburg

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva školství (BMBF) a Ministerstva pro vědu a kulturu (MWK).

Cílem projektu bylo vytvoření větší kurikulární transparency, vytvoření strukturovaného studia, lepší orientace studentů v udílení stipendií, zlepšení národní a mezinárodní mobility,

zlepšení kompatibility studijních předmětů, zlepšení srovnatelnosti a přenositelnosti kreditů na jiné fakulty, resp. obory jedné univerzity, sladění ECTS mezi vysokými školami, orientace v informacích jiných, především zahraničních vysokých škol, studium výsledků projektů, přezkoumání implikací spojených se zavedením akumulárního systému na utváření systému zkoušek, přezkoumání, zda je možná standardizace vztahů mezi kreditovým a zkušebním systémem v modularizovaných oborech.

Projekt hledal vysvětlení následujících otázek:

- Do jaké míry splňuje kreditový systém funkci transferu a skutečně přispívá ke zvýšení studentské mobility vzhledem k zjednodušení administrativy?
- Do jaké míry přispěje akumulární funkce kreditového systému k dosažení reformních efektů?
- Do jaké míry přispěje zkoušení během studia ke zlepšení studijní transparentnosti a tím k redukci studijní doby?

• Příklad č. 4

Technische Universität Ilmenau

URL: http://www4.tu-ilmenau.de/blk/ilmenau/Abschlussbericht_AP8.pdf

<http://www-alt.tu-ilmenau.de/blk/dokumente/antrag/motivation.html>

http://www4.tu-ilmenau.de/blk/ingolstadt/Abschlussbericht_AP6.pdf

Název projektu: *Virtuální vysoká škola / společné studijní obory.*

Partneři projektu: 13 odborných vysokých škol

Cílem bylo vytvořit virtuální vysokou školu se společnými studijními nabídkami, které budou soustředěny do jednoho místa, mohou být studentům nabídnuty na jedné ze zúčastněných vysokých škol, a nebo mohou být prostřednictvím sítě k dispozici na všech zúčastněných vysokých školách online nebo offline. Takový koncept virtuální vysoké školy předpokládá, že jsou studijní moduly k dispozici nezávisle na místě a čase. Zároveň je třeba vysokoškolská zařízení vybavit patřičnou technikou pro přenos teleseminářů nebo konzultací s tutori.

Tímto směrem se vysokým školám otvírají dalekosáhlé možnosti spolupráce, která může být uskutečněna v případě, že více vysokých škol bude nabízet jeden studijní směr, budou si navzájem uznávat studijní výsledky a studenti budou moci v průběhu studia přecházet z jedné vysoké školy na druhou a ukončit studium na kterémkoli z těchto vzdělávacích zařízení. Partnerské vysoké školy si rozdělily pracovní úkoly podle speciálních témat.

Cílová skupina byla rozšířena o studenty, kteří jsou nepohybliví nebo jinak postižení. Těmto osobám je dána možnost vzdělávání mimo prostory univerzity, a to podle vlastních požadavků, zájmů a profesního zaměření. První studijní ročníky virtuální odborné vysoké školy byly otevřeny v roce 2001/2002. Projekt je zapojen do evropské iniciativy RISI a je základnou pro další projektové iniciativy v oblasti dalšího vzdělávání a kvalifikace MBA (RISI - EU-Projekt - Regional Information Society Initiative). Od roku 2004 doplňují tyto studijní obory studijní nabídku Svazu vysokých odborných škol. V roce 2005/2006 se do studia zapsalo více než 1000 studentů. Poptávka tak vícenásobně předčila očekávání řešitelů projektu.

2 Komparativní závěr

Analýza přístupů k procesu modularizace studijní nabídky na vybraných vysokých školách v ČR a SRN potvrdila, že stav změn byl v obou zemích k akademickému roku 2008/2009 přibližně na stejné úrovni. Odlišnosti jsou v detailech, což více než oficiální dokumenty dokládají konkrétní příklady provedených reformních kroků.

Ke čtyřem projektům modularizace studijní nabídky vysokých škol v České republice lze dle dostupných materiálů říci, že se jednalo převážně o projekty malého rozsahu, předmětem modularizace byl většinou jen jeden studijní program nebo jeden obor. Sledovány byly obecné cíle jako flexibilita, diverzifikace a zkvalitnění studijní nabídky. V projektech není zmínka o přenositelnosti modulů na jiný obor/studijní program a s tím související internacionalizaci studia. Toto vysvětluje i skutečnost, že projekty nebyly realizovány ve velkém rozsahu a v široké spolupráci VŠ podobného zaměření.

Otázkou vytváření profilu absolventa a jeho jazykové vybavenosti se zabývá pouze jedna z uvedených českých vysokých škol. Všechny čtyři VŠ ve svých zprávách uvádějí, že součástí projektu je vytváření učebních opor nejčastěji pro potřeby e-learningu. Byla nově vybavena nebo zřízena nová pracoviště. Důležitým ukazatelem je, že se projekty neopíraly, s výjimkou monitoringu trhu práce Technické univerzity v Liberci, o pilotní studie, teoretické materiály nadřazených orgánů a ministerstev, a neuskutečnily ověřovací fázi výstupů projektu.

Z přístupných údajů není patrné, zda jsou zkušenosti aplikovatelné i pro další vysoké školy. Z jednoho projektu nevyplývala jeho udržitelnost. Kladně lze hodnotit spolupráci s firemním prostředím, především u projektu VUT v Brně. Je třeba dodat, že celková informovanost o průběhu projektů je nedostatečná, nejsou k dispozici teoretické podklady, závěry, zprávy o splnění cílů, popisy výstupů atd. Je tedy možné, že výsledky projektu byly rozsáhlejší, jsou však skryty pohledu veřejnosti.

Modularizace studijní nabídky na vysokých školách ve Spolkové republice Německo byla monitorována centrálními orgány a na projektu vždy spolupracovalo více vysokých škol podobného zaměření. Tato skutečnost se výrazněji odrazila v takových cílech inovace, jako je internacionalizace studia, mobilita studentů i akademických pracovníků a zlepšení konkurenceschopnosti vysoké školy. Z průběžných i závěrečných zpráv vyplývá, že projekty měly teoretický základ a výstupy byly prověřeny ve zkušební i ověřovací fázi. Byly provedeny interní i externí evaluace. Zkušenosti a výsledky jsou přenositelné do jiných studijních programů dalších vysokých škol. Na webových stránkách projektů je k dispozici množství teoretického materiálu i popis praktických zkušeností. Celková informovanost o projektech německých vysokých škol je na velmi dobré úrovni a výstupy jsou k dispozici široké veřejnosti i dalším institucím.

Jazykové kompetence studentů nebyly v projektech řešeny. Jakým způsobem se s vzdělávacími reformami vyrovnala jazyková výuka, je třeba sledovat přímo na jazykových pracovištích vysokých škol. Z výše provedené analýzy projektů lze vyvodit závěr, že jazykovému vzdělávání na zkoumaných fakultách nefilologického směru v České republice i ve Spolkové republice Německo není věnována dostatečná pozornost.

Informace k projektům modularizace studijní nabídky byly utříděny do následující tabulky.

Pozn. k Tab.1:

- *Značka pro absenci hlavních podmínek internacionalizace studia.*
- * *Číslo takto označené udává počet vysokých škol, které na projektu pracovaly.*

Partnerské instituce u německých projektů nebyly vzhledem k velkému počtu zúčastněných pracovišť vyjmenovány.

Tab. č. 1 Srovnání projektů modularizace v ČR a SRN

Srovnání projektů modularizace v ČR a SRN									
Charakteristika inovace		TUL	UJEP Ústí/L.	UPOL	VUT Brno	Univ. Kiel	Univ. Leipzig	Univ. Mannh.	Univ. Ulm
Teoretický základ projektu	Pilotní studie/monitorování trhu práce	X	--	--	--	X	X	X	X
	Podkladové dokumenty	--	--	--	--	X	X	X	X
Cíle inovace	Rozvoj stud. programů	více	X	--	--	X	X	X	X
		jednoho	--	X	X	--	--	--	--
	Zkvalitnění studijní nabídky	X	X	X	X	X	X	X	X
	Diverzifikace forem výuky	X	X	X	X	X	X	X	X
	Flexibilita studijní nabídky	X	X	X	X	X	X	X	X
	Přenositelnost kreditů	●	●	●	●	X	X	X	X
	Internacionalizace studia/mobilita, společné diplomy	●	●	●	●	X	X	X	X
	Podpora konkurenceschopnosti	X	●	●	●	X	X	X	X
	Vytvoření profilu studenta	X	--	--	X	--	--	--	X
	Podpora jazykových dovedností	●	●	●	X	●	●	●	●
	Řešení studijní neúspěšnosti (poradenství)	X	--	--	--	X	--	--	X
Výstupy	Modulární uspořádání	X	X	X	X	X	X	X	X
	Nová organizace studia	X	X	--	--	X	X	X	X
	Nové obsahy programů/předmětů	X	X	X	X	X	X	X	X
	E-learningové opory	X	X	X	--	--	X	--	X
	Vznik nového programu/předmětu	--	--	--	--	--	--	--	X
Doprovodné výstupy	Učební opory	X	X	X	--	--	--	--	X
	Vytvoření informačních zdrojů	X	--	--	--	--	X	--	X
	Vybavení pracoviště	X	X	X	--	--	--	--	X
	Zřízení nového pracoviště	--	--	X	--	--	--	--	X
	Inovace praxe	X	X	X	X	--	--	--	X
	Vytvoření sítě vysokoškolské a oborové spolupráce	--	--	X	X	--	X	--	X
Spolupráce (počty subj.)	VŠ/fakulty/katedry	1/1/1	1/1/1	2/2/5	1/2/4	4*	4*	4*	13*
Partner projektu (počty subjektů)	Vysoké školy	0	0	1	0	4	4	4	13
	Jiné školské instituce	0	1	0	0	1	1	1	1
	Z praxe	2	0	0	9	0	0	0	0
Zkušební/ověřovací fáze		--	--	--	--	X	X	X	X
Evaluace		--	--	--	--	X	X	X	X
Přenositelnost výsledků (na jiné obory, jiné VŠ)	Vyplývá z projektu	--	--	--	--	X	X	X	X
	Nevyplývá z projektu	X	X	X	X	--	--	--	--
Udržitelnost	Vyplývá z projektu	X	--	X	X	X	X	X	X
	Nevyplývá z projektu	--	X	--	--	--	--	--	--

Literatura

- [1] BRANDENBURG, U.; FEDERKEIL, G. *Wie misst man Internationalität und Internationalisierung von Hochschulen?* Gütersloh: Centrum für Hochschulentwicklung, 2007. Dostupný z WWW: <http://www.che.de/downloads/Indikatorenset_Internationalitaet_AP83.pdf (PDF)>
- [2] *Das Bildungswesen in der Bundesrepublik Deutschland*, Eurydice. KMK 2007, [online]. Dostupný z WWW: <http://www.kmk.org/dossier/aufbau_und_verwaltung.pdf. (PDF).
- [3] *Entwicklung eines Leistungspunktesystems an deutschen Hochschulen*, Universität Mannheim, [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.uni-mannheim.de/ects/>>
- [4] HOFMANN, S. Modularisierung von Studiengängen an der Universität Greifswald. In: *Modularisierung von Studiengängen. Neue Organisationsformen des Studiums, internationale Vergleichbarkeit und effizienter Einsatz neuer Medien. Herausforderung für die Lehre?* Friedrich-Schiller-Universität Jena, 2000, [online]. Dostupný z WWW: <<http://www4.tu-ilmenau.de/blk/workshop/Vortrag-Greifswald.pdf> . (PDF).
- [5] *Inovace a modularizace studia školského managementu v rámci celoživotního vzdělávání*, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta, [online]. Dostupný z WWW: <http://projekty.ujep.cz/skolsky_management/indexp.htm>
- [6] *Inovace VŠ oborů strojího zaměření*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojího inženýrství
- [7] *Koncepce reformy vysokého školství v ČR*. Koloděje: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2007, [online]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/uploads/bila_kniha/Koncepce_reformy_VS_Kolodeje.pdf>
- [8] *Modularisierung in Hochschulen*, Kiel: Universität Kiel, [online]. Dostupný z WWW: <<http://uni-kiel.de/molularisierung/kurz.htm>>
- [9] *Modulární přístup v počátečním vzdělávání u přírodovědných předmětů pro střední školy*. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, Fakulta přírodovědecká, [online]. Dostupný z WWW: <<http://esfmoduly.upol.cz/>>
- [10] Rozvoj modulární stavby studijních programů Fakulty textilní Technické univerzity v Liberci, [online]. Dostupný z WWW: <http://www.ft.tul.cz/index.cgi?sou=projekty/./science/esf_projekty/a.htm>
- [11] *Stand der Einführung von Bachelor- und Masterstudiengängen in Bologna-Prozess in ausgewählten Ländern Europas im Vergleich zu Deutschland*. Bonn: Bundesministerium für Bildung und Forschung, 2007
- [12] *Virtuelle Hochschule Gemeinsame Studiengänge*. Technische Universität Ilmenau, [online]. Dostupný z WWW: <http://www4.tu-ilmenau.de/blk/ilmenau/Abschlussbericht_AP8.pdf>
- [13] *Vzdělávání a odborná příprava v Evropě: různé systémy, společné cíle do roku 2010*. Luxemburg: Evropská komise. Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu, Praha: Překlad zajistilo MŠMT, 2003
- [14] *Zpráva o plnění národního Lisabonského programu 2005-2008 (národního programu reformy České republiky)*, [online]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/nrp/CZ_nrp_cs.pdf. (PDF)>

MODULARISIERUNGSPROZESS DER HOCHSCHULEN IN TSCHECHIEN UND DEUTSCHLAND

Der Bericht beschäftigt sich mit der Situation der Reformbewegung an Hochschulen anhand der Modularisierung bzw. Innovation der Studienprogramme an ausgewählten Hochschulen in der Tschechischen Republik und in der Bundesrepublik Deutschland. Zur Analyse der Reformsituation im Hochschulwesen wurde eine Reihe von Materialien (Jahresberichte der einzelnen Hochschulen, Projektberichte, Studien der Unterrichtsministerien sowie Dokumente der Europäischen Union) bearbeitet. Als analytisches Grundinstrument wurde die Kategorie Modularisierung des Studienangebotes ausgewählt. Die verfügbaren Daten wurden mittels einer offenen Kodierung und einer darauffolgenden systematischen Kategorisierung bewertet.

PROCES MODULARYZACJI UCZELNI WYŻSZYCH W CZECHACH I NIEMCZECH

Artykuł przedstawia analizę reform przeprowadzanych w szkolnictwie wyższym na przykładzie modularyzacji lub innowacji programów nauczania na wybranych uczelniach w Czechach i Niemczech. W celu dokonania analizy przeprowadzonych reform szkolnictwa wyższego zapoznano się z wieloma dokumentami (raporty roczne uczelni, sprawozdania z projektów, opracowania ministerstw edukacji narodowej oraz dokumenty unijne). Podstawowym instrumentem analitycznym była wybrana kategoria znaczeniowa – modularyzacja oferty nauczania. Pozyskane informacje analizowano przy pomocy otwartego kodowania i późniejszej systematycznej kategoryzacji.

THE PROCESS OF UNIVERSITY MODULARISATION IN THE CZECH REPUBLIC AND GERMANY

The contribution analyses the situation of reforms in University education systems, using an example of modularisation or innovation of study programmes of selected Universities in the Czech Republic and Germany. For collecting a representative set of information on the situation of reforms in University education, a number of annual reports and project reports of the relevant schools was studied alongside with reports of Ministries of Education and of the European Union. Modularisation of the study offer was selected as a basic tool for the analysis. The available data sets were studied through open coding and the following systematic categorisation.